

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maritxu Osa Unamuno

*Eibar, Gipuzkoa
(1921)*

Aurkibidea



Biografia



Eibarko Ariatzan jaio zen (gaur egun desagertuta dagoen kalea), "Sanjuantxoneko" etxean. Bost urterekin Jardinetara joan zen bizitzera. Aita Goimendikoa zuen (Bergara), ama Arrazola baserrikoa (Otaola-Kiñarra auzoa). Maritxuk ere egun asko pasa zituen Arrazolan. Baserri ezaguna zen Eibarren; taberna eta bolatokia ere bazituen eta erromeriak egiten ziren jaiegunetan. Kiñarra, Goimendi eta Azurtza inguruko baserritarren bilgunea zen. Eibarko kaletik ere hainbat lagun joaten zen jaiegunetan dantzara eta afaltzera. Gerra garaia ere baserrian igaro zuen, bala eta kanoi hotsak buru gainean zituztela.

Zintak

AB-347

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):**
- **Data:** 2005-10-25
- **Iraupena:** 35 min
- **Euskarria:** MiniDV

AB-348

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):**
- **Data:** 2005-11-08
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV

EIB-025

- **Proiektua:** Eibarko ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Sarasua Aranberri, Asier
- **Data:** 2007-12-26
- **Iraupena:** 40 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia
- **Transkribatzailea(k):** Atristain, Ane
- **Emalea:** Sarasua Aranberri, Asier

Pasarteak

1. Gurasoak, biak baserrikoak

- **Erref:** EIB-025/002
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:00:55. **Bukatu:** 00:02:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

<p>Areatzan jaio zen. Aita Goimendikoa zen; Bergara zen, baina Eibarrera joaten ziren handik. Ama, Arrazola baserrikoa. Baserria non zegoen. Taberna egoten zen, soinu-jotzaileak... Ingurukoak han batzen ziren.</p>

2. Gerra denboran, baserrira

- **Erref:** EIB-025/003
- **Iraupena:** 0:00:29. **Hasi:** 00:02:42. **Bukatu:** 00:03:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Arrazolan egon ziren gerra denboran ere. Aita Bilbora joan zen. Arratetik balak botatzen zituzten.

3. Arrazola baserria

- **Erref:** EIB-025/004
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:03:11. **Bukatu:** 00:05:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

<p>Arrazola baserria nolakoa zen. Porlanezko patioan egiten ziren erromeriak. Iragorri baserria. Ur saltoan ura neurtzen zuten, eta telefonotik berri eman. Gerra hasi zenean, 15 urte zituen. Bolatokia zegoen Arrazolan. Gereziak nola batzen zituzten.</p>

4. Neskame eta morroi

- **Erref:** EIB-025/005
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:05:38. **Bukatu:** 00:07:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Ama neskame egon zen, eta aita ere Bilboko baserri batera joan zen umetan. Aita Bergarara joaten zen eskolara, eta erloju bat irabazi zuen doktrinan. Ikasteko gogoz egoten zen. Elizaren indarra. Bilbon ikasi zuen.

5. Arrazolako erromeriak

- **Erref:** EIB-025/006
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 00:07:12. **Bukatu:** 00:10:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

<p>Arrazolako erromeria: soinu-jotzaileak. Bergaretxeko Eugenio, Benito serenoa. Aixa baserría, zentral elektrikitik gora igota. Aixakoa ere soinu-jotzailea zen. Patioan egiten zen dantza. Arkuak. Behorrarekin joaten zen izeba kalera. Bildotsak partitzen egoten zen lehengusina. Arrazolatik Elorrioraino oinez nola joan ziren.</p>

6. Tabernako giroa

- **Erref:** EIB-025/007
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:10:32. **Bukatu:** 00:12:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

Taberna ere bazen. Igandetan jaten ematen zuten. Haragi gisatua, gazta, gaztainak... Exijentzia gabe. Burduntzian erretzen zituzten gaztainak. Gerra garaian goserik ez. Ardoa. Lizarraldekoak joaten ziren, eta gero neska-laguntza. Migel Gallastegi pilotaria sarri joaten ei zen, gerra ostean.

7. Areatza ingurua

- **Erref:** EIB-025/008
- **Iraupena:** 0:03:10. **Hasi:** 00:12:48. **Bukatu:** 00:15:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak

Laburpena:

Baserriko lanik egitea ez zitzaion tokatu. "Sanjuantxoneko" etxean jaio zen, Areatzan. Non zegoen. Casa Nicolas oihal denda. Barrenkale. Ferreteria, Kakatzeneko denda. Zuloaga kalea, Muñoaneko etxetik behera. Plaza, etxe aurrean, eskailerekin. Eskolara joan aurretik plazara joaten zen.

8. Gurasoak Alfan lanean

- **Erref:** EIB-025/009
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:15:58. **Bukatu:** 00:17:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debararren lantegiak

Laburpena:

Amak txarolean egiten zuen, aitari laguntzeko. Alfa fundizioa. Eskopetak txarolatzen. Bikiak ziren, bi senide. Baserritar jantzita nola joan ziren behin, aitaren tailerrera.

9. Plaza zaharra

- **Erref:** EIB-025/010
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:17:45. **Bukatu:** 00:20:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

<p>Plaza zaharra. Behean arrandegia zegoen, goian harategiak, berdura... Harategian behi eta txerri okela. Eibarren denetik zegoen. Oiloak bizirik saltzen ziren. Berak ere lumatzen zituen. Ez zen oilaskoa egunero jaten. Arrandegian, legatza, antxoak, sardinak; bera ere laguntzen egoten zen. Erreal bat platerak.</p>

Transkripzioa

- Eta plazia, esan dozu, plazia, orduan, ondo ezautuko zenduan plaza zaharra.
- Ondo, ondo.
- Han ze saltzen zan han plazan?
- Danetik. Beheian arrandeixa ta eskillarak igota, ba, karnazerixak eta

berduria ta dan-dan-danak. Plaza edarra zan ha.

- Eta karnazerixia ta, ze izaten zan orduan okelia...?
- Ona
- ...txarrixa edo bildotsa edo...?
- Ez, ez, ez. Terneria eta txarri... zera be bai okelia, baiña danetik egoten zan Eibarren e, Eibar aberatsa izan da. Edo behintzat saltzen zana.
- Eta, orduan, animalixak-eta, bueno, ba, ez dakit, oilluak eta...
- Oilluak-eta basarrixan egoten zian, eta arrautzak-eta plazara.
- Bizirik salduko ziran askotan ez?
- E?
- Bizirik salduko zirala oilluak eta.
- Bai, bai, bizirik, bizirik. Ta gero etxera... Neri inpresio bat emoten estan... Gure amak oratu zereri, oillaskua, hankak eta zera hartuta, eta nik samiarri oratu ta dzi-dza-dzi-dza kutxilluakin. Ai! Inpresio bat eitten estan! Baiña ein ein bihar. Orduan gurasuak esaten ebena ein ein bihar zan.
- Bai, bai. Eta, gaiñera, oillaskua ez zan egunero jango.
- Ez, porzierto, “artículo de lujo” zan orduan oillaskua.
- Eta bizirik erosten zan.
- Bizirik erosten zan, ta gero etxian hil.
- Eta lumatu.
- Eta gero lumak kendu ta lapikora edo erre edo... Orduan “artículo de lujo” zan, e, oillua! Gaur, e...
- Eta arrandeixan ze saltzen zan orduan?
- Ba legatza, antxoak, sardiñak... Ene... Gurian goixan ekagun arraindun bat, ezta? Ta gu txikixak, gaztiak, eta beti esaten zeskuan: “Bueno! Saltzen badozue, gero zeoze emongo dotsuet”. Bazkaitara juaten zan bera, ordubatian, por ejemplo, eta gu ordu bixak arte edo ordubetian saldu eitten genduzen antxoak. Eta gure ilusiñua...! Gero dirua gordetzen gentsan hantxe andriari ta... Errial baten flaterkaria. Errialian e, orduan! Erriala asko zan orduan!
- Eta, orduan, ez zan pixatzen? Flaterkadia?
- Flaterkadia. Pixauta be bai, baiña holan etortzen zianian eskera ta salgei, ba, saltzia komeni! Etxian gelditzen bajatzu, ba, estropeau. Eta ene! Hartu flatera ta... erriala. Ta erriala orduan asko zan!

10. Kaleko saltzaileak

- **Erref:** EIB-025/011
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:20:15. **Bukatu:** 00:23:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak

Laburpena:

Estazio kalean paseatu egiten zuten. Andre bat egoten zen, bost zentimoren truke kakahueteak saltzen. Jose Mari karameleroa ere kalean saltzen. Plaza aurrean, gozoki postu finkoa. Errebalean, Txinboneko estankoa ere kakahueteak saltzen zituzten.

11. Bainulekuak

- **Erref:** EIB-025/012

- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:23:05. **Bukatu:** 00:24:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Angulak eta bisigua kategoriako jakiak ziren, atuna eta sardinak ez. Errekara ez ziren joaten. Alfa ondoan igerilekua zegoen, eta joaten ziren. Debara joaten ziren. Amaña ondoan igerilekua egon zen. Bainujantziak.

12. Areatza eta Barrenkale

- **Erref:** EIB-025/013
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 00:24:56. **Bukatu:** 00:28:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa

Laburpena:

Areatza nolakoa zen. Indianokoa etxea ederra zen. Gerra denboran bota zuten. Barrenkalen karlisten zentroa egon zen, eta behean denda. Errebalean egon zen gerra ostean. Astoak lotzen zituzten plazara etorritako baserritarrek, barandan. Autorik ez. Aldatxokoko tabernan biltzen ziren tailerretako langileak.

13. Errepublika eta gerraostea

- **Erref:** EIB-025/015
- **Iraupena:** 0:03:27. **Hasi:** 00:29:07. **Bukatu:** 00:32:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Politika » Gerra aurea » 1931-1936: II. Errepublika
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

<p>Gerra garaian, Arrazolan bala zarata. Arrateko frontea. Sartu zirenean, bandera zuria eta Cara al Sol kantatu behar. Errazionamendua, Estazio kalean. Errepublika garaiko abestiak gogoan ditu, 10 urterekin ikasitakoa. Abestu egiten du. Eskola non zegoen.</p>

14. Errepublika aldarrikatu zenean

- **Erref:** EIB-025/016
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:32:34. **Bukatu:** 00:34:30

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Errepublikanoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak
- Politika » Gerra aurea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:

Errepublika aldarrikatzea pozgarria izan zen. Untzagan zegoen bera. Plaza de la Republica jarri zioten izena, eskailera batera igota. Sozialista asko eta nazionalista asko zegoen.

15. Umetako jolasak, Jardinetan

- **Erref:** EIB-025/018
- **Iraupena:** 0:03:30. **Hasi:** 00:34:55. **Bukatu:** 00:38:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Bost urterekin Jardinetara joan ziren bizitzera. Buhardila batean bizi ziren, eta leku gutxi. Ezkondu hantxe egin zen, eta hiru seme-alaba izan zituen. Tortolosak, estanpak, piper poteak... Diaboloa gora bota eta hartu. Potearen jolasa: "Potea pote, neri pipar eta neri tomate". Ezkutatzea. Estanpekin nola jolasten zen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-07-12

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com